

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/129/2021
Identifikačné číslo spisu:	2307219388
Dátum vydania rozhodnutia:	29.05.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Trubanová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:2307219388.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu GAMIKO s. r. o., Bratislava, Pri Starom letisku 1, IČO: 46 185 691, právne zastúpeného advokátom Mgr. Mgr. Pavlom Sojkom, PhD., Dubnica nad Váhom, A. Kmeť 357/1, proti žalovanému Mestu Galanta, Galanta, Mierové Námestie 940/1, IČO: 00 305 936, o zaplatenie 829.847,97 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. 10C/391/2007, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 29. októbra 2019 sp. zn. 9Co/363/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Galanta (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 13. februára 2013 č. k. 10C/391/2007-401 v spojení s opravným uznesením z 27. marca 2013 č. k. 10C/391/2007-409 zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal od žalovaného zaplatenia náhrady škody vo výške 829.847,97 eur spolu s 8,5 % úrokom z omeškania ročne od 25. októbra 2007 do zaplatenia, ku ktorej malo dôjsť v príčinnej súvislosti s porušením predkupného práva pri kúpe pozemkov zo strany žalovaného, ktoré bolo dohodnuté v nájomných zmluvách uzavretých medzi žalovaným a R. X..

1.1. Súd prvej inštancie dôvodil právne § 420 ods. 1, 2, 3, § 602 ods. 1, § 106 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka a § 14 ods. 1 písm. a) a § 27 ods. 2 zákona o konkurze a vyrovnaní č. 328/1991 Zb. v platnom znení, § 261 ods. 1, 2 a 5 Obchodného zákonníka a vecne tým, že sa v danej veci jedná o občianskoprávny vzťah, ktorý vyplýva z porušenia predkupného práva, keď z vykonaného dokazovania bolo preukázané, že žalovaný s R. X. 02. novembra 2000 uzatvorili dve nájomné zmluvy na dobu neurčitú od 01. januára 2001 a v článku 4 bodu 1 písm. c) si dohodli predkupné právo. Krajský súd v Bratislave uznesením z 28. februára 2000 pod sp. zn. 3K/200/96 vyhlásil konkurz na majetok dlžníka R. X. - HM Univerzál Kolónia 1021/10 a za správcu konkurznej podstaty bol ustanovený správca JUDr. Dušan Repák. Mestské zastupiteľstvo v Galante schválilo uznesením dňa 27. októbra 2004 prevod vlastníctva nehnuteľnosti pozemkov, ktoré boli predmetom vyššie uvedených nájomných zmlúv. Pred

vydaním predmetného uznesenia správca konkurznej podstaty listom zaslaným primátorovi mesta oznámil, že je správcom konkurznej podstaty a predkupné práva, ktoré sa viažu k uvedeným pozemkom, a ktoré tvoria konkurznú podstatu, boli spísané v súpise konkurznej podstaty úpadcu a jedinou osobou nakladať s predkupnými právami ex lege je správca konkurznej podstaty. Žalovaný listom z 29. októbra 2004 vyzval R. X., aby sa vyjadril, či si uplatňuje predkupné právo. Dňa 28. februára 2005 bola uzatvorená kúpna zmluva medzi žalovaným ako predávajúcim a spoločnosťou HM Univerzál Galanta, spol. s r. o. ako kupujúcim, predmetom ktorej bol prevod vlastníctva k nehnuteľnostiam, ktoré boli predmetom uzatvorených nájomných zmlúv, vklad vlastníckeho práva v prospech kupujúceho bol Správou katastra Galanta povolený pod č. L. dňa 02. marca 2005. Dňa 02. februára 2007 bola uzatvorená zmluva o postúpení súboru pohľadávok medzi postupcom - správcom konkurznej podstaty úpadcu a postupníkom - právnym predchodcom žalobcu BRASKO spol. s r. o., pričom predmetom tejto zmluvy malo byť i postúpenie pohľadávok na náhradu škody voči žalovanému.

1.2. Žalobca svoju žalobu odôvodnil tým, že predmet súboru pohľadávok na náhradu škody spočíva v tom, že žalovaný porušil predkupné právo v zmysle uzatvorených nájomných zmlúv medzi úpadcom a žalovaným. Protiprávne konanie žalovaného podľa žalobcu spočíva v tom, že nesprávne uplatnil predkupné právo u úpadcu, pretože ho mal uplatniť u správcu konkurznej podstaty. Podstatným v prejednávanej veci teda bolo vyriešenie otázky, či predkupné právo patrí do konkurznej podstaty alebo nie. Súd prvej inštancie uviedol, že žalovaný nemohol porušiť povinnosť ponúknuť nehnuteľnosti na predaj správcovi konkurznej podstaty, pretože predkupné právo nepatrí do konkurznej podstaty úpadcu a v danom prípade absentuje príčinná súvislosť medzi porušením povinnosti a škodou. Účelom konkurzného konania je speňažovanie majetku úpadcu za účelom uspokojovania pohľadávok veriteľa úpadcu a z tohto rámca vybočuje možnosť nadobudnutia do konkurznej podstaty akejkoľvek majetkovej hodnoty, pokiaľ by takéto nadobudnutie malo byť spojené s povinnosťou z podstaty za týmto účelom niečo vydať, je spochybnená možnosť zaplatenia kúpnej ceny, pretože po dobu trvania konkurzu je plnenie úpadcu ako kupujúceho nemožné, keď účelom konkurzu je speňaženie a nie skupovanie ďalších nehnuteľností. Vzhľadom na vyššie uvedené súd prvej inštancie zamietol žalobu ako nedôvodnú a o trovách konania rozhodol tak, že v konaní úspešnému žalovanému priznal náhradu trov konania v celkovej sume 40.408,08 eur.

2. Krajský súd v Trnave (ďalej aj ako „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom (prvým v poradí) z 25. februára 2014 č. k. 10Co/104/2013-438 rozsudok súdu prvej inštancie vo veci samej potvrdil a v časti náhrady trov konania zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

3. Na základe žalobcom podanej ústavnej sťažnosti Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 132/2016-16 z 11. februára 2016 rozhodol o ústavnej sťažnosti žalobcu, ktorou žalobca namietal porušenie svojich práv rozhodnutím Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10Co/104/2013-438 z 25. februára 2014 (ktorý bol zrušený uznesením Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo/163/2017 z 27. septembra 2018) tak, že túto sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú. V odôvodnení svojho rozhodnutia ústavný súd dôvodil, že zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci zastáva názor, že napadnutý rozsudok nie je arbitrárny a nepresvedčivý, keďže právne závery v ňom uvedené nie sú v zjavnom vzájomnom rozpore, či urobené v zrejmom omyle a v nesúlade s platnou právnou úpravou. Ústavný súd za týchto okolností nemal ústavne relevantný dôvod a ani oprávnenie na to, aby prehodnocoval závery krajského súdu. Ústavný súd zastával názor, že krajský súd sa vyrovnal so všetkými okolnosťami, ktoré majú pre vec podstatný význam, a ktoré dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia, že správne vyložil a aplikoval relevantnú právnu úpravu a vychádzal z úplne zisteného skutkového stavu. Dal jasnú odpoveď na kľúčovú otázku uplatnenia predkupného práva, prečo predkupné právo nepatrí do konkurznej podstaty v zmysle príslušných ustanovení aktuálneho zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov (predovšetkým § 6 uvedeného zákona). Spôsob vyriešenia tejto právnej otázky potom determinuje odpovede na ďalšie námietky sťažovateľky uvedené v odvolaní, resp. to, prečo je bez právneho významu ďalej sa nimi zaoberať v podobe, v akej sú formulované. Krajský súd do odôvodnenia svojho rozhodnutia uviedol postup, akým dospel k tomuto rozhodnutiu, pričom rekapituloval rozhodujúce právne skutočnosti, ktoré sa týkali právneho vzťahu medzi účastníkmi konania, odkazujúc na ustálený právny názor v podobných

veciach. Presvedčivo zdôraznil aj dôvody nestotožnenia sa s obranou a s námietkami sťažovateľky uplatnenými v rámci dokazovania pred oboma súdmi.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na dovolanie žalobcu uznesením z 27. septembra 2018 č. k. 2Cdo/163/2017-830 zrušil rozsudok krajského súdu (prvý v poradí) a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu zistenej procesnej vady podľa § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku v znení do 30. júna 2016 (ďalej len „OSP“) spočívajúcej v tom, že odvolací súd žalobcovi nedoručil písomné vyjadrenie žalovaného k jeho odvolaniu, čím došlo k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces. Dovolačný súd sa k vecnej stránke napadnutého rozhodnutia nevyjadril.

5. Krajský súd po zrušení jeho rozhodnutia najvyšším súdom na odvolanie žalobcu rozsudkom (druhým v poradí) z 29. októbra 2019 č. k. 9Co/363/2018-929 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (I. výrok) ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku zák. č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), v časti náhrady trov konania rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalovaný má voči žalobcovi nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v rozsahu 100 % (II. výrok) a priznal žalovanému voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania v rozsahu 100 % (III. výrok).

5.1. V odôvodnení krajský súd uviedol, že súd prvej inštancie zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom pre vyhlásenie rozsudku, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam vo veci samej a vec i správne právne posúdil. S poukazom na ustanovenie § 387 ods. 2 CSP odkázal na správne a presvedčivé odôvodnenie písomného vyhotovenia rozsudku súdu prvej inštancie, keď nenašiel dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov súdu prvej inštancie odchýliť a dať za pravdu odvolateľovi.

5.2. Súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu, na základe vykonaných dôkazov a v súlade s právnym názorom odvolacieho súdu vyslovenom v uznesení č. k. 10Co/52/2010-215 z 22. júna 2010 dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec i správne právne posúdil. Odvolací súd nemal dôvod ustúpiť od svojich predchádzajúcich záverov vyjadrených v uznesení č. k. 10Co/52/2010-215 z 22. júna 2010, keď ani ďalšie dokazovanie vykonané súdom prvej inštancie nepreukázalo zmenu skutkového stavu. Námietka žalobcu, že súd prvej inštancie neúplne zistil skutkový stav, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy je neopodstatnená, keďže sám žalobca vo svojom odvolaní poukazuje na to, že svedkov navrhoval vypočuť za účelom preukázania okolností právnych, nie skutkových. Odvolací súd poukázal na skutočnosť, že predkupné právo ako právo neprevoditeľné a patriace výlučne oprávnenej osobe, nie je postihnuteľné exekúciou, nepatrí teda do konkurznej podstaty, pričom vyhlásením konkurzu na oprávnenú osobu oprávnenie nakladať s predkupným právom ani výkon práv a povinností súvisiacich s predkupným právom neprechádzajú na správcu konkurznej podstaty. Uzavrel, že žalovaný teda nemohol porušiť povinnosť ponúknuť pozemky na predaj správcovi, nakoľko túto povinnosť voči správcovi nemal, keďže predkupné právo nepatrí do podstaty a výkon práv a povinností spojených s predkupným právom správcovi neprináleží. Odvolací súd na základe uvedeného rozsudok súdu prvej inštancie vo veci samej ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 CSP potvrdil a v napadnutej časti o náhrade trov konania podľa § 388 CSP zmenil.

6. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP.

6.1. K dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP dovolateľ poukázal na nesprávne právne posúdenie odvolacieho súdu v otázke vzniku a zániku predkupného práva. V danom prípade sa odvolací súd v rozsudku „vyhol“ zásadnému právnemu posúdeniu vzniku a existencie predkupného práva po vyhlásení konkurzu.

6.2. K dovolaciemu dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolateľ uviedol:

6.2.1. Nesprávne právne posúdenie odvolacieho súdu sa týka toho, že výzva na uplatnenie predkupného práva úpadcu predstavuje neplatný právny úkon. Podľa dovolateľa správne posúdenie je právny názor,

že právny úkon primátora Mesta Galanta, ktorým vyzval na uplatnenie predkupného práva úpadcu je absolútne neplatný právny úkon. Ďalej nesprávne právne posúdenie odvolacieho súdu spočíva v tom, že uplatnenie predkupného práva nie je výzva na uplatnenie predkupného práva, ale až samotný scudzovací právny úkon. Správne právne posúdenie podľa žalobcu je právny názor, že výzva na uplatnenie predkupného práva je majetkovoprávnym úkonom, pretože ide o jednostranný prejav vôle žalovaného, ktorý vykonal primátor Mesta Galanta v rozpore s prijatým uznesením mestského zastupiteľstva Mesta Galanta. Výzva na uplatnenie predkupného práva nepredstavuje nakladanie s majetkom mesta, ale úkon smerujúci k splneniu zmluvného záväzku žalovaného z nájomnej zmluvy.

6.2.2. Žalobca uviedol, že právne závery odvolacieho súdu sú nelogické a navzájom kontradiktórne k iným právnym záverom odvolacieho súdu, pretože na jednej strane odvolací súd uvádza, že najskôr je potrebné, aby žalovaný urobil rozhodnutie o predaji, ktoré však aj žalovaný v skutočnosti urobil, keď schválil predaj nehnuteľností tretej osobe, a následne má prísť k ponuke, ktorú však primátor Mesta Galanta vykonal v rozpore s prijatým uznesením mestského zastupiteľstva a z uvedeného dôvodu je táto ponuka na uplatnenie predkupného práva neplatná.

6.2.3. Dovolateľ zdôrazňoval, že správny právny názor je, že v prípade uplatnenia predkupného práva na strane oprávnenej osoby - obce, ako aj povinnosť ponúknuť vec na predaj na strane povinnej osoby - obce, ide vždy o majetkovoprávne úkony obce.

6.2.4. Podľa dovolateľa správny právny názor je, že právny úkon primátora Mesta Galanta na uplatnenie predkupného práva nemohol bez súhlasu mestského zastupiteľstva právne zaväzovať Mesto Galanta - išlo o písomnú ponuku na predaj nehnuteľností po schválení iného predaja inej osobe zo strany zastupiteľstva.

6.2.5. Podľa dovolateľa je zrejmý záver, že odvolací súd predmetnú vec nesprávne právne posúdil tým, že nezistil dôvod absolútnej neplatnosti úkonu - primátora žalovaného, ktorým vyzval úpadcu - R. X. na uplatnenie predkupného práva, pričom súdy boli povinné ex officio skúmať dôvody absolútnej neplatnosti úkonu primátora žalovaného, a to aj bez námietky žalobcu.

6.3. Dovolateľ poukazuje na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo/44/2008, 1Cdo/7/2009, 1Obo/1/2015 a rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 389/08 argumentoval, že písomná ponuka na uplatnenie predkupného práva je prejavom vôle osoby povinnej z predkupného práva, v danom prípade žalovaného, má majetkovoprávne následky spočívajúce v ponuke na predaj nehnuteľností, čiže tento úkon je potrebné posudzovať ako majetkovoprávny úkon žalovaného (...) v danom prípade však písomná výzva primátora Mesta Galanta nebola súladná s vôľou mestského zastupiteľstva, ktoré rozhodlo skôr o predaji inej osobe ako je osoba oprávnená z predkupného práva. V danom prípade sú dané predpoklady zodpovednosti za škodu zo strany žalovaného v zmysle ustanovenia § 420 OZ. Porušením predkupného práva aj vznikla škoda na strane žalobcu, čo žalobca aj uvádzal od podania žaloby (nejde o novotu). Podľa dovolateľa podstatným pre rozhodnutie o nároku na náhradu škody podľa § 420 OZ je posúdenie otázky, či konaním žalovaného došlo k porušeniu predkupného práva na kúpu pozemkov ako záväzkovoprávneho vzťahu, ktoré bolo dohodnuté v nájomných zmluvách.

6.3.1. Dovolateľ je názoru, že majetkovoprávne úkony, o ktorých rozhoduje obecné zastupiteľstvo, a ktoré by urobil len starosta bez predchádzajúceho platného rozhodnutia obecného zastupiteľstva alebo v rozpore s platným rozhodnutím obecného zastupiteľstva, obec nezaväzujú, pretože by tu chýbal prejav vôle obce, čo sa v predmetnej právnej veci aj stalo.

6.3.2. Ďalej ak dňa 21. októbra 2004 mestské zastupiteľstvo Mesta Galanta uznesením č. 281/Z-2004 schválilo predaj pozemkov, výzva primátora z 29. októbra 2004, doručená dňa 03. októbra 2004 R. X. na uplatnenie predkupného práva, je absolútne neplatný právny úkon podľa § 39 OZ, (...) odvolací súd opakovane dospel k nesprávnemu právnemu názoru ak rozhodol, že konaním žalovaného nedošlo k porušeniu predkupného práva, pretože žalovaný nemal povinnosť ponúknuť vyššie uvedené nehnuteľnosti na predaj správcovi konkurznej podstaty, nakoľko v predmetnej veci žalovaný nedodrжал

zákonný postup na uplatnenie predkupného práva ani voči úpadcovi - R. X. v konkurze. Dovolateľ poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 28Cdo/2286/2009.

6.3.3. Podľa dovolateľa je tiež nesprávny právny záver vo veci odvolacieho súdu, ktorý vyslovil už v skorších rozhodnutiach, že v zmysle ustanovenia § 603 ods. 3 OZ porušením predkupného práva nevyplýva pre oprávnenú osobu oprávnenie domáhať sa titulom porušenia predkupného práva náhrady škody, pretože v predmetnej veci na základe predkupného práva nevznikol vzťah vecnoprávnej povahy (v takom prípade by platil záver vo veci konajúceho súdu), ale konaním žalovaného došlo k porušeniu predkupného práva na kúpu pozemkov ako záväzkovoprávneho vzťahu, ktoré bolo dohodnuté v nájomných zmluvách uzatvorených medzi žalovaným ako prenajímateľom a R. X. ako nájomcom dňa 02. novembra 2000, pričom podľa stanoviska súdnej praxe (porovnaj napr. R 30/2000), ak predkupné právo bolo dohodnuté len ako záväzkovoprávny vzťah medzi prenajímateľom (vlastníkom) nehnuteľnosti a nájomcom, kúpna zmluva, ktorou prenajímateľ predáva nehnuteľnosť tretej osobe, nie je neplatná podľa § 39. Nedodržaním tohto záväzku prenajímateľom by mohol nájomcovi vzniknúť nárok na náhradu škody podľa § 420 OZ. Tento záver potvrdzuje aj rozsudok NS SR sp. zn. 1Cdo/7/99.

6.3.4. Je právne irelevantné skúmanie právnej otázky, či došlo k zmene osoby oprávnenej uplatniť práva zodpovedajúce predkupnému právu, ktoré jednoznačne vzniklo časovo pred vyhlásením konkurzu na základe nájomných zmlúv. Súd mal v danom prípade dospieť k správne právnomu posúdeniu prípadu, že došlo k porušeniu predkupného práva zo strany žalovaného, pretože žalovaný nevykonával žiaden platný právny úkon ani voči správcovi, ani voči úpadcovi (list primátora žalovaného z 29. októbra 2004 je absolútne neplatný, nulitý právny úkon), čiže žalovaný nevyzval na uplatnenie predkupného práva ani jednu z osôb, ktoré mohli prichádzať do úvahy ako osoby oprávnené na uplatnenie tohto predkupného práva.

6.3.5. Dovolateľ v dovolaní argumentoval aj absentujúcim právnym posúdením predpokladov zodpovednosti za škodu, pričom za správne právne posúdenie považoval, že žalovaný svojím rozhodnutím mestského zastupiteľstva porušil povinnosti z predkupného práva vyplývajúce z nájomných zmlúv, čo je prvý predpoklad zodpovednosti za škodu spôsobenú zo strany žalovaného žalobcovi. Nesprávne právne posúdenie odvolacieho súdu o tom, že porušením záväzkového predkupného práva nevzniká predpoklad zodpovednosti za škodu sú v rozpore s rozhodovacou praxou.

6.4. Ďalej odvolací súd tiež nesprávne posúdil vec tým, že konštatoval, že účelom konkurzu je výlučne speňažovanie majetku podliehajúceho konkurzu a odvolací súd tak nepripustil právny záver o tom, že konkurzná podstata sa môže rozširovať aj po vyhlásení konkurzu, čo je nesprávny výklad platných znení zákona o konkurze a vyrovnaní č. 328/1991 Zb. v platnom znení (ďalej aj „ZKV“) zo strany odvolacieho súdu, keď z ustanovení ZKV explicitne možno vyvodit' závery o prípadoch rozširovania konkurznej podstaty úpadcu (dedenie, darovanie, splnenie iných záväzkov zo strany dlžníkov v prospech konkurznej podstaty). Odvolací súd nesprávne definoval účel konkurzu, ktorým nie je výlučne speňaženie podstaty (neprimerane reštriktívny výklad odvolacieho súdu), ale platné znenie ZKV upravuje expressis verbis, že účelom konkurzu je majetkové usporiadanie pomerov dlžníka. Odvolací súd tiež nesprávne posúdil vec tým, že neaplikoval ustanovenie § 14 ods. 4 ZKV na danú vec, keď predmetné ustanovenie ZKV výslovne upravuje spôsob zániku záväzkovoprávných vzťahov medzi treťou osobou v postavení dlžníka a úpadcu v postavení veriteľa zo záväzkovoprávných vzťahov.

6.4.1. Odvolací súd mal na splnenie povinnosti zo strany žalovaného ako osoby povinnej z predkupného práva záväzkovoprávnej povahy voči úpadcovi aplikovať aj ustanovenie § 1 ods. 4 ZKV o plnení záväzkovoprávných vzťahov medzi dlžníkom, úpadcom a správcom. Odvolací súd tiež nesprávne vec posúdil aj vo vzťahu k právnemu posúdeniu príčinnej súvislosti medzi porušením právnej povinnosti a vzniknutou škodou, nakoľko k porušeniu právnej povinnosti zo strany žalovaného došlo. Vzhľadom na skutočnosť, že nárok na náhradu škody vznikol splnením predpokladov zodpovednosti za škodu v zmysle ustanovenia § 420 a nasl. OZ a ide o pohľadávku, ktorá bezpochyby ako majetok podliehala konkurzu (nárok na náhradu škody ako pohľadávka nie je viazaná na osobu správcu) a správca bol oprávnený s touto pohľadávkou disponovať (nakladať) v zmysle zákonných ustanovení, v danom

pripade došlo k postúpeniu pohľadávky na tretiu osobu a na ďalšiu osobu, ktorá v konaní vystupuje ako postupník pohľadávky z titulu nároku na náhradu škody. Uvedený právny záver potvrdzuje aj rozsudok NS SR sp. zn. 1Cdo/7/99. Súd mal v danom prípade dospieť k správne právnemu záveru aj s ohľadom na ustálenú rozhodovaciu prax k vzniku nároku na náhradu škody a to, že došlo k porušeniu predkupného práva zo strany žalovaného, pretože žalovaný nevykonával žiaden platný právny úkon na uplatnenie predkupného práva. Pre rozhodnutie o vzniku nároku na náhradu škody splnením predpokladov zodpovednosti za škodu je právne irelevantné skúmanie právnej otázky, či došlo k zmene osoby oprávnenej uplatniť predkupné právo.

6.5. K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolateľ uviedol, že odvolací súd nesprávne právne posúdil skutočnosť, že predkupné právo do majetku podstaty úpadcu nepatrí, je správny a zákonný, majúci oporu v skutkových zisteniach i právnom posúdení veci, pričom jeho správnosť potvrdil i ÚS SR. Správny právny názor je, že predkupné právo nezaniklo vyhlásením konkurzu, odvolací súd neuviedol žiadnu právnu normu v tejto súvislosti. (...). Správny právny názor s ohľadom na účel ZKV a účel konkurzného konania (odvolací súd nesprávne považuje za účel konkurzného konania iba speňažovanie majetku), keď z ustanovení ZKV je zrejmý širší účel konkurzu aj na majetkové vyporiadanie a iné úlohy správcu (vrátane zisťovania pohľadávok, vedenia sporových konaní, etc.) v konkurznom konaní je aj použitie analógie legis platných ustanovení ZKV pri nadobúdaní majetku do podstaty úpadcu počas konkurzného konania, vrátane uplatnenia predkupného práva, ak sa tým sleduje účel konkurzu, ktorým je vyporiadanie majetkových pomerov dlžníka a dosiahnutie vyššej miery uspokojenia veriteľov. Z uvedeného dôvodu treba výklad odvolacieho súdu, ktorý odvolací súd zastáva počas trvania tohto konania, že predkupné právo do majetku podstaty nepatrí, pretože sa nejedná o osobné právo dlžníka, ktoré možno postihnúť exekúciou a ďalšia nadväzujúca úvaha odvolacieho súdu, že správca teda nemôže uplatniť predkupné právo, pretože toto právo do konkurzu nepatrí, je z hľadiska účelu ZKV neudržateľný, a teda nesprávny. Žalovaný si bol sám vedomý možného výkladu o práve správcu uplatniť predkupné právo, keď sám uviedol vo svojej výzve, že na neuplatnenie predkupného práva je potrebný súhlas správcu.

6.5.1. Ďalej odvolací súd nesprávne posúdil otázku, že v predmetnej veci je vylúčené domáhať sa náhrady škody, nakoľko tu chýba príčinná súvislosť medzi porušením povinnosti a škodou, nakoľko predkupné právo úpadcu tu v čase trvania konkurzu nie je, aj keby bolo prevoditeľným na správcu.

6.5.2. Podľa dovolateľa z ustanovenia § 14 ZKV nevyplýva hmotnoprávny účinok vyhlásenia konkurzu spočívajúci v zániku predkupného práva úpadcu voči tretím osobám. Skôr vyslovené právne závery odvolacieho súdu ohľadom zániku, resp. neexistencie predkupného práva ako hmotného práva úpadcu z dôvodu vyhlásenia konkurzu je v rozpore s uznesením ZKV, keďže takýto účinok nie je uvedený v ustanovení § 14 ZKV. Tiež nevyplýva, že správca iba speňažuje majetok podliehajúci konkurzu, ale vstupuje do hmotných a procesných práv namiesto úpadcu. V danej súvislosti prichádza ako správny právny názor Nejvyššího soudu ČR R 8/1999.

6.5.3. Ďalej odvolací súd nesprávne interpretuje účel konkurzného konania, ktorým nie je výlučne len speňaženie majetku podliehajúceho konkurzu. (...) záver o tom, že realizácii predkupného práva bráni neschopnosť toho, komu predkupné právo svedčí zaplatiť kúpnu cenu vychádza bez akejkoľvek opory v zákone. V danej veci je právne irelevantné skúmanie právneho dôvodu úpadku R. X. v konkurze v súvislosti s posúdením otázky, či došlo zo strany žalovaného k porušeniu predkupného práva. V danej súvislosti Krajský súd v Trnave neuviedol žiaden právny dôvod podľa platných ustanovení ZKV, alebo iných právnych predpisov, ktoré by zakladali zánik hmotného práva úpadcu spočívajúceho v predkupnom práve úpadcu, ktoré jednoznačne vzniklo pred vyhlásením konkurzu.

6.6. Pri prevádzkovaní podniku úpadcu navyše dochádza k vynakladaniu finančných prostriedkov zo strany správcu na mzdy zamestnancom, nákup materiálu a iných materiálnych vstupov nevyhnutných pre samotné prevádzkovanie podniku úpadcu. Podnikanie a prevádzkovanie podniku nie je totiž len o dosahovaní zisku, zisk nie je totožný pojem s výnosmi a na dosiahnutie výnosov je potrebné aj vynaložiť náklady. V danom prípade, ak úpadca bol podnikateľom a vlastnil stavby, ktoré svojou povahou slúžili na

podnikanie na prevádzkovanie obchodov (pozn.: išlo o obchodné centrá v Meste Galanta), je zrejmé, že správca pri speňažovaní stavieb bez užívacích práv k pozemkom by nedosiahol trhový výnos z predaja Stavieb podliehajúcich konkurzu, ak by stratil užívacie právo k pozemkom. Z uvedeného dôvodu správca požadoval a uplatňoval predkupné právo k pozemkom, ktoré ale žalovaný neakceptoval bez uvedenia akýchkoľvek dôvodov, a tým poškodil konkurznú podstatu na trhovej hodnote stavieb. Argumentácia Krajského súdu v Trnave ohľadom funkcie a pôsobnosti správcu v konkurznom konaní zúženom len na speňažovanie majetku podliehajúceho konkurzu je nesprávnym právnym výkladom bez aplikácie ustanovení ZKV o prevádzkovaní podniku a v rozpore s ustálenou konkurznou praxou. Krajský súd v Trnave neaplikoval (ignoroval) platný právny predpis - § 14b ZKV, ako ani § 14 ods. 1 písm. b) ZKV.

6.7. Dovolateľ navrhol, aby dovolací súd rozhodnutie krajského a okresného súdu zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a zároveň žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia. Dovolateľ navrhol aj odklad právoplatnosti napadnutého rozhodnutia okresného aj krajského súdu v zmysle § 444 ods. 2 CSP s jeho odôvodnením.

7. Žalovaný v písomnom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že dovolacie dôvody žalobcu podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP sú neopodstatnené. Navrhol dovolanie odmietnuť ako neprípustné a v prípade, ak by v určitej časti dovolací súd vyhodnotil žalobcove dovolanie ako prípustné, navrhol ako nedôvodné dovolanie zamietnuť a priznať mu plnú náhradu trov dovolacieho konania.

8. Najvyšší súd nezistil splnenie podmienok pre odklad právoplatnosti (dovolaním) napadnutého rozhodnutia v zmysle ustanovenia § 444 ods. 2 CSP a v súlade s ustálenou praxou dovolacieho súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

9. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie ako neprípustné treba odmietnuť. Odôvodnenie uvedeného záveru je uvedené v nasledujúcich bodoch.

10. Najvyšší súd opakovane vyslovil názor, že právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na príslušnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015).

10.1. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/209/2015, 3Cdo/36/2016, 5Cdo/264/2014, 1Cdo/334/2013). Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/348/2013, 3Cdo/319/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).

10.2. Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím) musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti - to platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch. Ak by dovolací súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane

(porovnaj rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 172/03).

11. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú špecifikované v ustanoveniach § 420 CSP (prípustnosť dovolania pre vady zmätočnosti) a § 421 CSP (prípustnosť dovolania pre riešenie právnej otázky). Právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

12. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa v dovolaní uviesť, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a náležitým spôsobom označiť dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

13. Dovolateľ prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP oprel o nesprávne právne posúdenia otázky vzniku a zániku predkupného práva odvolacím súdom.

13.1. K uvedenému dovolací súd poznamenáva, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia z hľadiska namietanej zmätočnej vady v zmysle § 420 písm. f) CSP správnosť právnych záverov, ku ktorým odvolací súd dospel, nie je relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie veci túto vadu zmätočnosti nezakladá (R 24/2017); tento právny záver považuje za ústavnoprávne akceptovateľný i ústavný súd (I. ÚS 61/2019). Skutočnosť, že dovolateľ má odlišný právny názor než konajúce súdy, bez ďalšieho nezakladá a nedokazuje nimi tvrdenú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP.

13.2. Činnosť súdu, pri ktorej zistený skutkový stav podriaďuje pod skutkovú podstatu príslušnej právnej normy (v danom prípade najmä ustanovenia § 420 ods. 1, 2, 3 OZ a § 14 ods. 1 písm. a) zákona o konkurze a vyrovnaní č. 328/1991 Zb. v platnom znení), na základe čoho dospieva k záveru, či sa právo prizná alebo neprizná (v prejednávanej veci, či nárok na náhradu škody v požadovanej výške nie/je daný v dôsledku ne/porušenia predkupného práva, resp. povinnosti žalovaného ponúknuť pozemky na predaj správcovi konkurznej podstaty, ne/patriaceho do konkurznej podstaty), sa označuje ako právne posudzovanie veci. Samotným právnym posúdením veci ale nemohlo dôjsť k odňatiu možnosti strany konania pred súdom konať, lebo právnym posúdením veci sa mu neodnámali možnosti uplatnenia jeho procesných práv v zmysle § 420 písm. f) CSP (viď vyššie bod 13.1.). Z tohto dôvodu boli otázky právneho posúdenia veci súdmi nižšej inštancie v doterajšej judikatúre najvyššieho súdu považované (len) za relevantný dovolací dôvod, ktorým bolo možné odôvodniť procesne prípustné dovolanie (viď § 421 ods. 1 CSP), ktorý však ale sám osebe nezakladal prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP.

14. S poukazom na vyššie uvedené možno uzavrieť, že to, aký záver odvolací súd zaujal ohľadom ne/porušenia predkupného práva, resp. povinnosti žalovaného ponúknuť pozemky na predaj správcovi konkurznej podstaty, ne/patriaceho do konkurznej podstaty, ne/zistenia príčinnej súvislosti medzi porušením povinnosti a škodou a zamietnutím žaloby na náhradu škody je otázkou spadajúcou pod právne posúdenie veci, ktoré vadu zmätočnosti nezakladá (viď vyššie bod 13. tohto rozhodnutia).

15. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobcu v časti, ktorým namietal vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

16. Dovolateľ zároveň namietal dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP, podľa ktorého je

dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

16.1. Pre všetky procesné situácie, v ktorých § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“, a to ako dovolateľ túto otázku zdefiniuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna, nie skutková otázka. Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnú, ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine, ako aj o otázku procesnoprávnú, ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení. Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

17. Dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

17.1. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

18. Aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, o d vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (porovnaj sp. zn. 2Cdo/203/2016, 3Cdo/38/2019, 4Cdo/32/2018, 6Cdo/113/2017, 7Cdo/25/2018, 8Cdo/100/2017). K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť, len ak sú splnené uvedené predpoklady (po prijatí záveru o prípustnosti dovolania). Aj právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP, podobne ako predchádzajúca právna úprava, dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

19. Postupujúc podľa vyššie uvedeného dovolací súd poukazuje na to, že pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a) CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“.

20. Dovolateľ v dovolaní výslovne uviedol, že ním podané dovolanie je prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

20.1. Ak dovolateľ odôvodní prípustnosť dovolania odklonom od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP, je povinný v dovolaní výslovne uviesť právne posúdenie odvolacieho súdu, ktoré považuje za nesprávne, konkretizovať, ako mal odvolací súd

právnú otázku správne vyriešiť a zároveň musí špecifikovať ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa mal podľa jeho názoru odvolací súd pri svojom rozhodovaní odkloniť (R 83/2018).

21. V zmysle záverov najvyššieho súdu vyjadrených v rozhodnutí publikovanom ako judikát R 71/2018 patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a v o Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

22. K spôsobu, ktorým žalobca v danom prípade odôvodňuje prípustnosť dovolania, najvyšší súd uvádza, že rozhodnutiu všeobecného súdu v civilnom sporovom konaní spravidla predchádza riešenie celého radu procesnoprávných a hmotnoprávných otázok s rôznym významom pre rozhodnutie. Na podklade ich postupného riešenia civilný súd niektorým otázkam priznáva relevanciu, iné posudzuje ako bezvýznamné pre svoje rozhodnutie. Právna otázka relevantná podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP musí byť preto v dovolaní vymedzená jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom, ktorý dovolaciemu súdu umožňuje prijať záver o tom, konkrétne o ktorú otázku dovolateľovi ide a či vo vzťahu k nej je daná prípustnosť (a v prípade prípustnosti aj dôvodnosť) dovolania.

22.1. Je potrebné si uvedomiť, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, nie ďalšie odvolanie (porovnaj sp. zn. 2Cdo/165/2017, 3Cdo/14/2017, 4Cdo/157/2017, 5Cdo/155/2016, 8Cdo/67/2017). Dovolací súd nesmie byť vnímaný ako ďalší odvolací súd, resp. súd, ktorý by mohol a mal posúdiť všetko, čím sa zaoberali súdy oboch inštancií; nemôže preto posudzovať všetky otázky, ktoré pred ním riešili tieto súdy (inak by sa stieral rozdiel medzi prvoinštančným, odvolacím a dovolacím konaním). Dovolací súd už opakovane uviedol, že v súvislosti s posudzovaním prípustnosti dovolania nie je oprávnený a ani povinný zakladať svoje úvahy na domnienkach alebo predpokladoch o tom, ktorú otázku mal dovolateľ na mysli pri svojej argumentácii, že ide o právnu otázku, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP). Sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a) CSP (m. m. sp. zn. 3Cdo/28/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017, 8Cdo/50/2017, 8Cdo/78/2017).

23. Dovolací súd posudzujúc dovolanie žalobcu z hľadiska jeho obsahu (podľa článku 11 ods. 1 základných princípov CSP a § 124 ods. 1 CSP) a v snahe autenticky porozumieť textu dovolania ako celku (viď nálezy ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 15/2021 z 25. mája 2021 alebo sp. zn. I. ÚS 336/2019 z 09. júna 2020) dospel k záveru, že žalobca v dovolaní (body 6.2.1. až 6.4.1. tohto rozhodnutia) vymedzil prípustnosť svojho dovolania s poukazom na § 421 ods. 1 písm. a) CSP ohľadom nesprávneho vyriešenia nasledovných otázok: 1/ či výzva na uplatnenie predkupného práva povinnej osoby z predkupného práva - starostu obce voči osobe oprávnenej z tohto práva nie/je majetkoprávny úkon, na ktorý by bol potrebný súhlas mestského zastupiteľstva formou uznesenia, 2/ či právny úkon starostu obce (výzva na uplatnenie predkupného práva povinnej osoby z predkupného práva) uskutočnený v rozpore s prijatým uznesením mestského zastupiteľstva obce nie/je absolútne neplatný právny úkon, 3/ či žalovaný svojím rozhodnutím mestského zastupiteľstva ne/porušil záväzkové predkupné právo a 4/ v prípade ak porušil žalovaný záväzkové predkupné právo, či táto skutočnosť ne/môže zakladať nárok na náhradu škody. Dovolateľ odklon opieral o rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/44/2008,

23.1. Vychádzajúc z obsahu spisu dovolací súd konštatuje, že v posudzovanom prípade sa odvolací súd prioritne zaoberal predkupným právom na kúpu pozemkov dohodnutým v nájomných zmluvách uzatvorených medzi žalovaným ako prenajímateľom a R. X. ako nájomcom dňa 02. novembra 2000, či toto predkupné právo ne/patrí do konkurznej podstaty úpadcu, od porušenia ktorého predkupného práva odvodzoval žalobca (resp. jeho právny predchodca) voči žalovanému nárok na náhradu škody. Odvolací súd v tomto smere uviedol: Podľa § 6 ods. 1, 2 a 3 ZKV (zák. č. 328/1991 Zb. - o konkurze a vyrovnaní) majetok podliehajúci konkurzu tvorí konkurznú podstatu (ďalej len „podstata“) (1). Podstatu tvoria veci, byty a nebytové priestory, práva a iné majetkové hodnoty (ďalej len „majetok“), ktoré patrili dlžníkovi v deň vyhlásenia konkurzu a majetok, ktorý dlžník nadobudol počas konkurzu, ako aj majetok, ktorým dlžník zabezpečil svoj záväzok (2). Do podstaty nepatrí majetok, ktorého sa nemôže týkať výkon rozhodnutia, colná zábezpeka do výšky colného dlhu, mzda a obdobné príjmy. 1a) Majetok slúžiaci na podnikateľskú činnosť z podstaty nie je vylúčený (3). Vo vyššie citovanom ustanovení § 6 ods. 3 ZKV je negatívne vymedzená konkurzná podstata tak, že do podstaty nepatrí majetok, ktorého sa nemôže týkať výkon rozhodnutia. Podľa § 113 zák. č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) môže exekútor vykonať exekúciu aj postihnutím iného majetkového práva, ktoré je prevoditeľné a nie je peňažnou pohľadávkou ani právom, ktoré patrí len povinnému osobne. Z ustanovenia § 604 O. z. vyplýva, že predkupné právo neprechádza na dediča oprávnenej osoby a nemožno ho previesť na inú osobu. (pozri body 33. a 34. rozhodnutia odvolacieho súdu). Odvolací súd argumentujúc v bode 35. odôvodnenia svojho rozhodnutia uzavrel, že predkupné právo ako právo neprevoditeľné a patriace výlučne oprávnenej osobe, nie je postihnuteľné exekúciou, nepatrí teda do konkurznej podstaty, pričom vyhlásením konkurzu na oprávnenú osobu oprávnenie nakladať s predkupným právom ani výkon práv a povinností súvisiacich s predkupným právom neprechádzajú na správcu konkurznej podstaty. Na základe čoho žalovaný nemohol porušiť povinnosť ponúknuť pozemky na predaj správcovi, nakoľko takúto povinnosť voči správcovi nemal, keďže predkupné právo do podstaty nepatrilo a výkon práv a povinností spojených s predkupným právom správcovi neprináleží.

23.2. Vychádzajúc z vyššie uvedeného dovolací súd zastáva názor, že dovolateľom nastolené otázky v zmysle bodu 23. tohto rozhodnutia (ani jedna z nich) neboli rozhodujúce (kľúčové) pre rozhodnutie odvolacieho súdu, t. j. nejde o otázky, ktoré odvolací súd riešil a na ich vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním, pretože podstatnou (kľúčovou) bola otázka, či predkupné právo ne/patrí do konkurznej podstaty úpadcu. A po zápornom vyriešení tejto kľúčovej otázky odvolacím súdom, že predkupné právo do konkurznej podstaty nepatrí (viď bod 23.1. tohto rozhodnutia), vyššie formulované otázky (viď bod 23. tohto rozhodnutia), ktoré naopak predpokladali kladné vyriešenie kľúčovej otázky a súviseli s následným uplatnením predkupného práva, čo nie je tento prípad, nie sú otázky, na vyriešení ktorých spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu a nemajú pre rozhodnutie podstatný (rozhodujúci) význam.

24. Nad rámec uvedeného pokiaľ dovolateľ v dovolaní tvrdil, že odvolací súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a to od jeho rozhodnutí sp. zn. 2Cdo/44/2008, 1Cdo/7/2009, 1Obo/1/2015 a rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 389/08, považuje dovolací súd za potrebné uviesť:

24.1. Vo veci vedenej na najvyššom súde pod sp. zn. 2Cdo/44/2008 (R 49/2010) sa žalobcovia domáhali určenia neplatnosti kúpnej zmluvy ohľadom prevodu spoluvlastníckeho podielu k nehnuteľnostiam z dôvodu nerešpektovania ich predkupného práva, keď podľa právneho názoru odvolacieho súdu k prijatiu ponuky na odkúpenie spoluvlastníckeho podielu dochádza vyplatením tohto podielu v zákonnej dvojmesačnej lehote a iba samo vyhlásenie o prijatí ponuky bez vyplatenia podielu nemožno považovať za účinné prijatie ponuky, preto uzavrel, že v danej veci nedošlo k porušeniu zákonného predkupného práva žalobcov a napadnutý rozsudok okresného súdu zmenil a žalobu zamietol. Najvyšší súd ako súd dovolací meritórne vec preskúmal a stotožnil sa s vyššie uvádzaným právnym názorom odvolacieho súdu ako správnym a k predkupnému právu uviedol, že k účinnému prijatiu ponuky na odkúpenie spoluvlastníckeho podielu na nehnuteľnosti (§ 140 Občianskeho zákonníka) dochádza až zaplatením

kúpnej ceny za ponúknutý spoluvlastnícky podiel v dvojmesačnej dobe od doručenia ponuky (§ 605 Občianskeho zákonníka), pokiaľ nebola dohodnutá iná doba jej zaplattenia (právna veta R 49/2010).

24.2. Vo veci vedenej na najvyššom súde pod sp. zn. 1Cdo/7/2009 (R 30/2000) sa žalobca domáhal určenia neplatnosti kúpnej zmluvy ohľadom prevodu nehnuteľnosti z dôvodu nerešpektovania jeho v zmluve o nájme dohodnutého predkupného práva, keď podľa právneho názoru odvolacieho súdu nebol preukázaný naliehavý právny záujem na takomto určení a napadnutý rozsudok okresného súdu zmenil a žalobu zamietol. Najvyšší súd ako súd dovolací vec meritórne preskúmal a stotožnil sa s vyššie uvádzaným právnym názorom odvolacieho súdu ako správnym a k predkupnému právu uviedol, že pokiaľ medzi prenajímateľom nebytových priestorov a ich nájomcom bolo predkupné právo dohodnuté len ako záväzkovoprávny vzťah, ktorý nemá vecnoprávnu povahu, kúpna zmluva medzi prenajímateľom (vlastníkom nehnuteľnosti) a treťou osobou nie je neplatná podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Nedodržanie takéhoto záväzku prenajímateľom by však nájomcovi mohlo zakladať len nárok na náhradu škody podľa § 420 Občianskeho zákonníka (ide o vyjadrenú hypotézu a nie ustálené riešenie právnej otázky, pozn. dovolacieho súdu preskúmajúceho predmetnú vec).

24.3. Z citovaných záverov rozhodnutí najvyššieho (dovolacieho) súdu, na ktoré poukazoval dovolateľ je zrejmé, že v týchto bola posudzovaná odlišná skutková a právna situácia, než je tomu v rozhodovanom spore, preto aj za predpokladu prípustnosti dovolateľom formulovanej právnej otázky by dovolací súd musel dovolanie odmietnuť. Navyše rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1Obo/1/2015 ako súdu odvolacieho a rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS/389/08 nemajú povahu rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

25. So zreteľom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalobcu vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP nie je prípustné, a preto ho v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. f) CSP.

26. Dovolateľ vymedzil prípustnosť svojho dovolania s poukazom na § 421 ods. 1 písm. b) CSP, keď doslova uviedol: nesprávne právne posúdenie odvolacieho súdu, že predkupné právo do majetku podstaty úpadcu nepatrí, je správny a zákonný, majúci oporu v skutkových zisteniach i právnom posúdení veci, pričom jeho správnosť potvrdil i ÚS SR. V danej veci absentuje ustálená judikatúra, preto žalobca uvádza ďalší dovolací dôvod, a to správny právny názor je, že predkupné právo nezaniklo vyhlásením konkurzu, dovolací súd neuviedol žiadnu právnu normu v tejto súvislosti. (...) Z uvedeného vyplýva, že dovolateľ v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP na jednej strane namieta nesprávne právne posúdenie, že predkupné právo do majetku úpadcu nepatrí, aj keď správne poznamenáva, že s týmto riešením ako správnym sa stotožnil aj ÚS SR a na druhej strane akcentuje správny právny názor, že predkupné právo nezaniklo vyhlásením konkurzu. K čomu dovolací súd poukazuje na odôvodnenie rozhodnutia Ústavného súdu SR č. k. II. ÚS 132/2016-16 z 11. februára 2016 (viď aj bod 4. tohto rozhodnutia), v ktorom je uvedené, že zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, zastáva názor, že napadnutý rozsudok nie je arbitrárny a nepresvedčivý, keďže právne závery v ňom uvedené nie sú v zjavnom vzájomnom rozpore, či urobené v zrejmom omyle a v nesúlade s platnou právnou úpravou. Ústavný súd za týchto okolností nemá ústavne relevantný dôvod a ani oprávnenie na to, aby prehodnocoval závery krajského súdu. Ústavný súd zastáva názor, že krajský súd sa vyrovnal so všetkými okolnosťami, ktoré majú pre vec podstatný význam, a ktoré dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia, že správne vyložil a aplikoval relevantnú právnu úpravu a vychádzal z úplne zisteného skutkového stavu. Dal jasnú odpoveď na kľúčovú otázku uplatnenia predkupného práva (prečo predkupné právo nepatrí do konkurznej podstaty v zmysle príslušných ustanovení aktuálneho zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov (predovšetkým § 6 uvedeného zákona). Spôsob vyriešenia tejto právnej otázky potom determinuje odpovede na ďalšie námietky sťažovateľky uvedené v odvolaní, resp. to, prečo je bez právneho významu ďalej sa nimi zaoberať v podobe, v akej sú formulované. (...)

Najvyšší súd tak pripomína, že v tejto veci sa ústavný súd už zaoberal otázkou ústavnoprávných aspektov právnych úvah odvolacieho súdu, ktoré ostali nezmenené a konštatoval, čo bolo pre posúdenie nároku žalobcu na náhradu škody rozhodujúce (kľúčové) a v tomto smere právny názor odvolacieho súdu nepovažoval za ústavne neudržateľný a vyššie uvádzaným uznesením sťažnosť žalobcu ako sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

27. Účelom § 421 ods. 1 písm. b) CSP je dosiahnuť vyriešenie dosiaľ ešte nevyriešenej právnej otázky. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP je relevantná len otázka, ktorá kumulatívne vykazuje všetky vyššie uvedené znaky (bod 16.1. a 20.1. tohto rozhodnutia). Ak z týchto znakov chýba čo i len jeden, nemôže byť dovolanie procesne prípustné.

28. Žalobcom vyslovená otázka, či predkupné právo ne/zaniklo vyhlásením konkurzu, sa v okolnostiach tohto dovolacieho konania netýka takého posúdenia nároku na náhradu škody v dôsledku ne/porušenia povinnosti žalovaného ponúknuť pozemky na predaj správcovi konkurznej podstaty vyplývajúcej z predkupného práva, výlučne na ktorom spočíva dovolaním napadnuté rozhodnutie. Odvolací súd totiž otázku zániku predkupného práva vyhlásením konkurzu neriešil. Táto dovolateľom nastolená otázka má v danom prípade povahu otázky, ktorej zodpovedanie dovolacím súdom, vzhľadom k tomu, že nebola relevantná v konaní a odvolací súd ju neriešil, by nemohlo viesť k zrušeniu alebo zmene dovolaním napadnutého rozhodnutia. Pritom cieľom civilného sporového konania (aj pred dovolacím súdom) je poskytnúť reálnu ochranu právam, nie riešiť teoretické otázky, ktorých výsledok sa nijako nepremietne do právnej sféry procesných strán.

29. Žalobca vyvodzujúc prípustnosť jeho dovolania z § 421 ods. 1 písm. b) CSP zdefinoval ďalšie právne otázky (viď body 6.5. a nasl.), ktoré by mohli mať znaky relevantné v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP iba vtedy, ak neboli otázkami skutkovými, ale právnymi s presahujúcim významom pre dosiaľ neriešené právne otázky a súčasne, aby výsledok ich riešenia (posúdenia a vyhodnotenia) odvolacím súdom predstavoval jediný a výlučný dôvod, pre ktorý nebolo jeho žalobe vyhovené. Čo však nie je daný prípad, pretože spôsob vyriešenia kľúčovej právnej otázky (záporná odpoveď, bod 23.1. a 23.2. tohto rozhodnutia), potom determinuje odpovede na ďalšie námietky a otázky žalobcu uvedené v dovolaní (aj) odvolaní, resp. to, prečo je bez právneho významu ďalej sa nimi zaoberať v podobe, v akej sú formulované (rovnako aj ústavný súd v rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 132/2016).

29.1. Dovolací súd k týmto otázkam tiež poznamenáva, že ide o dovolateľom vyjadrené názory ohľadom konkurzu, jeho účinkov a účelu a postavenia správcu, ktoré premostňuje na jeho subjektívny názor a jeho tvrdenie o porušení povinnosti žalovaného v súvislosti s predkupným právom a vznikom škody v príčinnej súvislosti s týmto porušením, čo predstavuje samu polemiku dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritiku toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, pričom významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. b) CSP (m. m. sp. zn. 3Cdo/28/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017, 8Cdo/50/2017, 8Cdo/78/2017).

30. Vzhľadom na to dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľom položené otázky nemôžu byť relevantné pre založenie prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP, nakoľko nespĺňajú predpoklady, ktoré vyššie dovolací súd uviedol.

31. Z dôvodov vyššie uvedených dovolací súd môže len konštatovať, že dovolateľ nevymedzil právnu otázku relevantnú z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP zákonným spôsobom, teda dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom podľa § 432 CSP, preto dovolací súd dovolanie žalobcu aj v tejto časti ako neprípustné odmietol podľa § 447 písm. f) CSP.

32. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

33. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.